

Årsmelding 2020

Utvikling gjennom kunnskap

Utviklingscenter for
sykehjem og hjemmetjenester

VESTFOLD og TELEMAR (Vestfold)

SANDEFJORD
KOMMUNE

INNHOOLD

Forord	3
Organisering	5
Hovedaktiviteter i 2020	6
Interkommunale nettverk	6
Vestfoldsforum for alders- og sykehjemsmedisin	7
Kompetansehevende tiltak	9
ABC-opplæring	10
Læringsnettverk	12
Pågående prosjekter	13
Leve hele livet	17
Veien videre mot 2021	18

FORORD

Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) er en nasjonal satsing og et av virkemidlene i Meld. St. 29 Morgendagens omsorg, Meld. St. 26. Fremtidens primærhelsetjeneste og Meld. St. 15. Leve hele livet.

USHT sitt mandat er å bidra til å styrke kvaliteten i helse- og omsorgstjenestene gjennom fag- og kompetanseutvikling, innovasjon og spredning av ny kunnskap. Basert på de nasjonale satsingsområdene og lokale behov settes rammene for utviklingsarbeidet for det kommende året.

Pandemien har medført mange krevende utfordringer, men også mange muligheter. Endringsarbeid og nyttige erfaringer som vi tar med oss videre. Å arbeide med prosjekter har vært spesielt utfordrende i 2020. USHT-Vestfold har også blant annet jobbet med flere digitale løsninger og forebyggende smittevern aktiviteter i 2020. USHT-V startet sommeren 2020 med nyhetsbrev for å synliggjøre aktiviteter og har allerede fått mange lesere.

USHT vil takke alle samarbeidspartnere for et unikt samarbeid, på tross av utfordringer pandemien har gitt oss.

Ellinor Bakke Aasen

Leder USHT-Vestfold

DE NASJONALE SATSINGSOMRÅDENE FOR 2021

Kvalitetsreformen Leve hele livet

Demensplan 2025

Pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring

Kvalitet i tjenesten til personer med utviklingshemming

Velferdsteknologi

HOLMESTRAND

Foto: ©Svein-Ivar Pedersen

ORGANISERING

Det finnes 20 Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Norge, fordelt på de gamle fylkene. Etter fylkessammenslåing er det nå flere USHT i noen fylker. Utviklingssentrene skal bestå som egne sentre frem til evaluering i 2023.

I Vestfold og Telemark er det USHT Vestfold og USHT-Telemark, der USHT-V sitt nedslagsfelt er region Vestfold og USHT-T i region Telemark. USHT-T og -V har samarbeidet i 2020 og vil fortsette det gode samarbeidet videre i 2021.

Sandefjord kommune er vertskommunen for USHT-V og er administrativt knyttet til kommunal-området helse- og omsorg med kommunalsjefen som øverste leder. Vertskommunen er ansvarlig for USHT-Vs måloppnåelse.

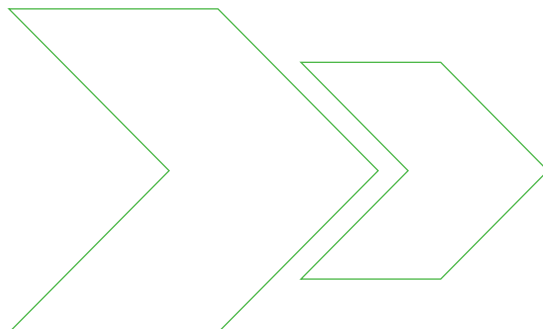
USHT-V sin styringsgruppe er fag- og samarbeidsråd. I 2020 ble det gjennomført ett digitalt møte.

FAG- OG SAMARBEIDSRÅD

Seksjonsledere i Sandefjord
Kommunalsjef i Sandefjord
Kommuneoverlege
Sekretær for lederforum helse Vestfold
Brukerorganisasjoner

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Universitetet i Sørøst-Norge
Senter for omsorgsforskning
Fylkeskommunen
Sykehuset i Vestfold

INTERKOMMUNALE NETTVERK

USHT-V samarbeider med alle kommunene i regionen Vestfold med flere nettverk. Nettverkene har til hensikt å styrke fag- og kompetanse på tvers av kommunegrenser og bidra til erfaringsutveksling mellom helsepersonell. Nettverkene samles tre til fire ganger i året og har en til to fagsamlinger pr år som er åpne for alle. Pandemien har påvirket i stor grad de interkommunale nettverkens aktiviteter i 2020. Det har blitt gjennomført noen digitale samlinger i enkelte nettverk.

INTERKOMMUNALE NETTVERK I VESTFOLD

- Ferdighetstrening og simulering
- Kreftomsorg og lindrende behandling
- Funksjonshemmede
- Demens
- Psykisk helse og rus
- Barnepalliasjon
- Dokumentasjon

TØNSBERG

VESTFOLDSFORUM FOR ALDERS- OG SYKEHJEMSMEDISIN

I 2011 startet Fylkeslegen i samarbeid med USHT-V et kompetanseløp for sykehjemslegene i Vestfold. Forumet har et styre bestående av sykehjemsleger og en pensjonert representant fra SiV geriatrisk seksjon. USHT fasiliteter og bistår planlegging av styremøter og arrangementer.

I 2020 er det gjennomført styremøter både fysisk og via Teams. Forumet produserte en film der målet var å gi seerne en innføring i etisk refleksjon gjennom 6-trinnsmodellet utviklet av KS og senter for medisinsk etikk. Filmen ferdigstilles våren 2021.

Foto: ©Dag G. Nordsveen

Foto: ©pikselstock - stock.adobe.com

KOMPETANSEHEVENDE TILTAK

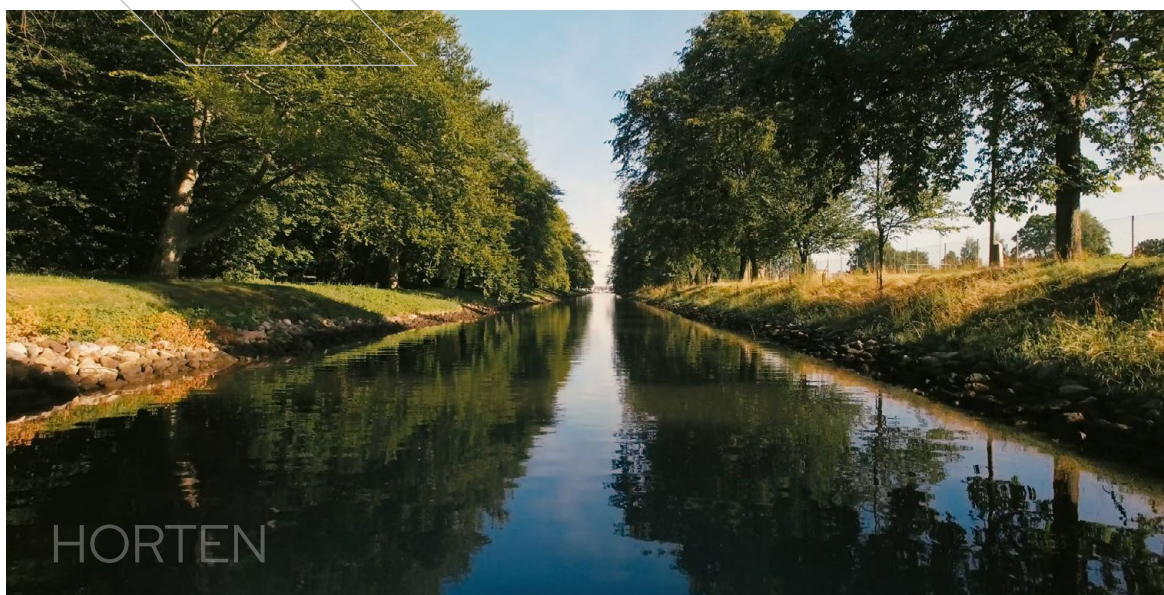
Samhandling med sykehuset i Vestfold

USHT-V har flere samarbeidsarenaer med vårt regionale sykehus. Både prosjekter, arbeidsgrupper, kvalitetsutvikling og forbedringsarbeid. Helsefelleskapene skal etableres i 2021 og vil erstatte noen av de eksisterende samarbeidsarenaer.

Digital opplæringspakke lindrende behandling og omsorg

Høgskolen i innlandet har på oppdrag fra Helse- direktoratet utarbeidet opplæringspakke i lindrende behandling til helsefagarbeidere. Utviklingssentrene i Norge er oppfordret til å drifte opplæringen i samarbeid med kommunene i tilhørende region. Med midler fra Statsforvalteren har USHT ansvar for å veilede og utdanne ressurs-syke-pleiere som blir valgt av kommunene til å bli mentorer for helsefag-arbeidere i sin kommune.

I 2020 har det vært utfordrende å drive opplærings- opplegget. To grupper på 5–6 personer har fullført opplæringen, mens resterende vil fortsette i 2021.

ABC-OPPLÆRING

ABC-opplæringen er et tiltak for kompetanseutvikling i kommunale helse- og omsorgstjenester, der helsepersonell er målgruppen. ABC-opplæringen er samlet som permener med ulike fagområder som er tilgjengelig både som fysiske permener og digitalt. Permene er utarbeidet av Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse etter oppdrag fra Helsedirektoratet. USHT er underleverandør og kursansvarlig for gjennomføringen.

Varigheten på ABC-opplæringen er ett år, der USHT arrangerer to fagsamlinger. Det er under opplæringen selvdrevne gruppesamlinger månedlig. Målet er at helsepersonell skal tilegne seg oppdatert fagkunnskap, utforske etiske problemstillinger, få økt forståelse av relevant lovverk og gi mulighet til å reflektere over egen praksis.

I 2020 har USHT-V gjennomført fysiske samlinger frem til mars 2020. Resten av året har gjennomføringen bestått i digitale samlinger både som webinar og e-læringskurs.

Mitt liv ABC

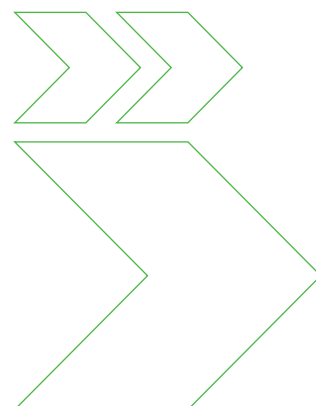
Målgruppen for opplæringen er helsepersonell som gir tjenester til barn, voksne, og eldre personer med utviklingshemming. I opplæringspakken vil de få kunnskap om utviklingshemming og relevant kunnskap knyttet til fagområdet. Mitt liv ABC består av perm 1 og 2. Hver perm går over ett år.

Demensomsorgens ABC

Målgruppen er helsepersonell som jobber med personer med demenssykdom. Her får de kunnskap om ulike demenssykdommer og kunnskap om hvordan ulike sykdommer kan gi ulike symptomer og påvirke personens atferd.

Velferdsteknologiens ABC

Skal bidra til økt forståelse av velferdsteknologi og tjenesteinnovasjon i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Her vil de få ferdigheter til å vurdere, utvikle, implementere og følge opp nye helsetjenester. Velferdsteknologiens ABC er utviklet av KS.

ABC OPPLÆRING 2020

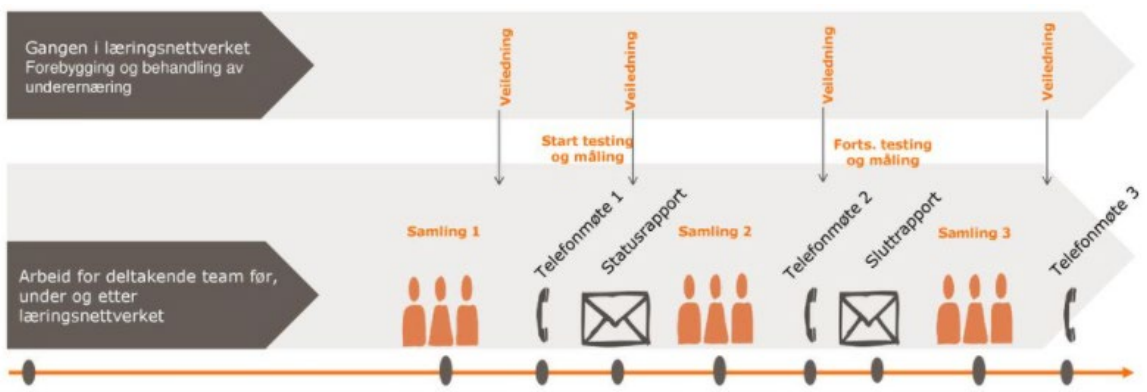
LÆRINGSNETTVERK

Læringsnettverk er en metode for å implementere et kunnskapsgrunnlag. I 2019 ble det utarbeidet en tiltakspakke av USHT-V med hensikt å redusere forekomst av overvektproblematikk, feilernæring og underernæring hos personer med utviklingshemming. Tiltakspakken ble pilotert og testet som et læringsnettverk for alle boligene for utviklingshemmede i Larvik kommune i 2019.

Slutten av 2019 ble alle kommuner i Vestfold invitert til å delta på læringsnettverket Ernæringsarbeid til personer med utviklingshemming. Ved første samling var 62 deltakere med 11 forbedringsteam fordelt på kommunene Horten, Holmestrand, Tønsberg, Færder og Sandefjord.

Siste samling ble gjennomført kommunevis på grunn av smittevernrestriksjoner.

Resultatene fra læringsnettverket viser at helsepersonell og tjenestemottakere har fått økt kunnskap og større bevissthet på ernæring. Flere tjenestemottakere har oppnådd eller er på vei til måloppnåelse som de har satt seg ved for eksempel vektreduksjon eller vektoppgang eller vektoppgang.

PÅGÅENDE PROSJEKTER

Bruk av spillteknologi

I Meld. St. Leve hele livet blir det blant annet påpekt at det er manglende systematisk oppfølging innenfor ernæring i helse- og omsorgstjenesten.

Helsedirektoratet har faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring med konkrete mål for kartlegging av ernæringsstatus og foreslått tiltak for systematisk kartlegging og oppfølging.

I 2020 har USHT-V jobbet videre å utvikle en idé fra 2018 om bruk av spillteknologi som en læringsplattform i ernæringsarbeid. Det var ved oppstart finansiert av Helsedirektoratet og videreutviklingen av spillet er finansiert av Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

Ved hjelp av spillelementer kan spillet bidra til å motivere, hjelpe, undervise og støtte helsepersonell med ulikt ferdighetsnivå til å utøve god ernæringspraksis hos tjenestemottakere.

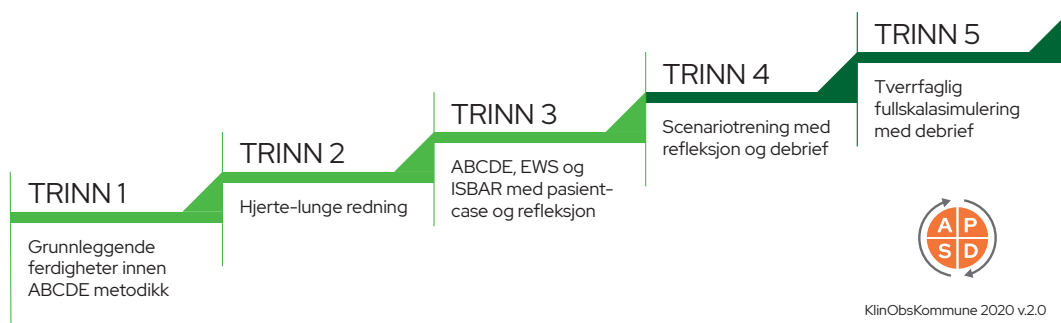
I samarbeid med Høgskolen i Innlandet og leverandør gjennomføres det en forskningsstudie våren 2021 for å studere om bruk av spillteknologi kan være en egnet undervisningsmetode for helsepersonell.

Klinisk observasjonskompetanse for kommunene i Vestfold

USHT-V er i oppstart av et nytt prosjekt med tittel «Opplæring i klinisk observasjonskompetanse for kommunene i Vestfold».

Prosjektet har som mål å systematisere og standardisere opplæring i klinisk observasjonskompetanse ved å implementere en felles opplæringsmodell. Klinisk observasjonskompetanse er en nasjonal satsingsområde og et ønsket behov lokalt.

Alle kommuner i regionen Vestfold er representert i prosjektet og har en varighet fra 2020-2022.

Implementering av MOBID2 på Nygård Bo og behandlingssenter

Forskning viser at 60–80% av sykehjemsbeboere er sliter med smerter, noe som har stor betydning for livskvalitet. Smerteproblematikk kan være en medvirkende faktor til ytterligere helseutfordringer hos eldre. Spesielt sykehjemsbeboere med kognitiv svikt får for dårlig utredning og behandling for sine smerter.

MOBID 2 er et smertekartleggingsverktøy som kan avdekke smerter basert på observasjoner i forhold til atferdsendring. Her registreres atferd og intensitet når beboer blir mobilisert og gjennomfører fem øvelser.

Prosjektet har hatt fokus på å øke den generelle kompetansen innen lindrende behandling og omsorg. Her har de ansatte kartlagt forskrivning og bruk av smertestillende medikamenter over tid. I 2021 vil det jobbes videre med bruk av verktøyet under veiledning.

Veiledende planer med ICNP

Siden 2014 har USHT jobbet med veiledende planer med ICNP-terminologi. Veiledende planer er predefinerte behandlingsplaner som er kodet med International klassifikasjon for sykepleiepraksis (ICNP).

I 2020 har arbeidsgruppen for dokumentasjonsnettverket arbeidet med å oppdatere koder til de til sammen 33 planene. Under koronapandemien ble det også utarbeidet en veiledende plan for Covid-19-smittede til primærhelsetjenesten.

Høsten 2020 ble det etablert et nasjonalt nettverk for forvaltning og forankring av veiledende planer. Nettverket består av representanter fra 19 ulike Utviklingssentre for sykehjem og hjemmetjenester i Norge.

Med andre briller

USHT-V ønsker å teste nye opplæringsmetoder ovenfor ansatte innen kommunale helse- og omsorgstjenester. VR teknologien gir de ansatte mulighet til å oppleve og trene på utfordrende og truende og potensielt farlige situasjoner uten fare for liv og helse. Gjennom økt kunnskap om egne reaksjonsmønstre i situasjoner som oppleves som truende kan de ansatte få en sterkere mestringsopplevelse i arbeidshverdagen. Opplæringen og erfaringene kan virke forebyggende på utøvelsen av tvang og makt ved at utfordrende situasjoner håndteres på en mer hensiktsmessig måte av reflekterte og trygge ansatte.

I 2020 gikk prosjektet fra forprosjekt til hovedprosjekt. Prosjektgruppen har skissert caser fra tjenesteområdet Psykisk helse og i tjenesten til personer med utviklingshemming som planlegges filmes 2021. VR-filmene vil være tilgjengelig på virtuell plattform for enkelt tilgang. USHT Vestfold samarbeider i hovedprosjektet tett med USHT Telemark som tar for seg hjemmetjeneste og eldreomsorgen.

Sunne valg sunt liv

I 2019 gjennomførte USHT-V en pilot for et læringsnettverk for ansatte i tjenesten til personer med utviklingshemming som har ernæring som tema. Tilbakemeldingene etter endt nettverksperiode var behovet for å fortsette med kompetansehevende tiltak innenfor ernæring. USHT-V startet derfor et prosjekt med formål å lage standardiserte opplæringspakker til både ansatte og personer med utviklingshemming som en helsefremmede effekt til å ta gode og sunne valg i hverdagen. I tillegg ønsket en digital plattform med enkle og sunne oppskrifter tilgjengelig for brukergruppen og ansatte.

PROSJEKTGRUPPEN I 2020 HAR LAGET

- opplæringsmodul til ansatte
- opplæringskurs til tjenestemottakere
- digital plattform

Prosjektgruppen har representanter fra Larvik, Færder og Holmestrand. Prosjektgruppen har blitt samlet både fysisk og deretter gått over til digitale møter i 2020.

Prosjektet vil jobbe videre med å teste ut opplæringen og digital plattform. Det vil også tilgjengiggjøres en applikasjon for mobil av nettløsningen: www.usht-kokebok.net våren 2021.

Implementering av elektronisk palliativ plan

Prosjektet startet høsten 2019 og målet var å tilrettelegge for at alle kommuner i Vestfold kan ta i bruk elektronisk palliativ plan for aktuelle pasienter i sin kommune. Ressurssykepleiere vil få opplæring til bruk, av planen, dokumentasjon og samarbeid. Underveis i prosjektet har en sett behovet for kompetanseheving knyttet til kommunikasjon, samtaler og etisk refleksjon. Det vil derfor være ulik fremdrift i kommunene.

Fastleger er en viktig samarbeidsaktør i dette arbeidet, men utfordrende å nå ut med informasjon. Det har vært arrangert et møte med praksiskonsulent ved Sykehuset i Vestfold for å nå ut med informasjon. Det vil i løpet av 2021 utarbeides et e-lærings kurs på temaet som sendes ut til fastlegene.

Erfaringer viser at sykepleiere tar kontakt med fastlege når en pasient ønsker en palliativ plan og deretter fått til et godt samarbeid med fastlege.

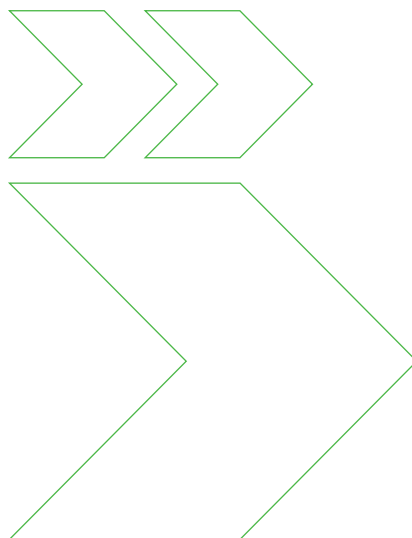
E-læringskurs i dokumentasjon

Flere tilsynssaker og nasjonale utredninger viser at dokumentasjon av helsehjelp er ofte tilfeldig og lite systematisert. Konsekvensen av mangelfull dokumentasjon er at helsehjelpen kan være uforsvarlig. For noen år tilbake ferdigstilte USHT-Østfold, Høyskolen i Østfold, Sarpsborg og Fredrikstad kommune et e-læringskurs som tok for seg relevante lover og prosessen for sykepleie-dokumentasjonen. Kurset har vært i hyppig bruk siden og har ligget på kursportalen KS-læring.

USHT-Vestfold har fått overtatt rettighetene til kurset for oppdatering. Prosjektet startet september 2020 og har blitt grundig oppdatert med gode pedagogiske verktøy. Kurset vil ferdigstilles våren 2021 og vil bli kvalitetssikret av flere fagressurser før publisering.

Leve hele livet på institusjon

I tråd med Meld. St. «Leve hele livet», setter prosjektet «Leve hele livet på institusjon – det gode liv for pasienter og medarbeidere» fokus på aktivitet og felleskap. Prosjektet skal bidra til at beboere får meningsfulle aktiviteter både individuelt og i fellesskap. I den første delen av prosjektet har fokuset vært beboere, neste fase vil det også omhandle medarbeiderne og målet om mer sammenhengende tjenester. Prosjektet startet våren 2020 med ulike individuelle kartlegginger om behov. Det har blitt gjennomført fysiske aktiviteter med fysioterapeut og musikkterapi med musikkterapeut. Det er mellom 5 og 9 beboere av totalt 16 som deltar på aktivitetene hver gang. Erfaringer viser at det skaper fellesskap, samhold og engasjement. Prosjektet vil fortsette videre i 2021.

LEVE HELE LIVET

Leve hele livet er en kvalitetsreform for eldre. Reformen er inndelt i de fem hovedområdene Aldersvennlige samfunn, Aktivitet og fellesskap, Mat og måltider, Helsehjelp og Sammenheng i tjenestene. Satsingen startet 1. januar 2019 og skal vare i fem år.

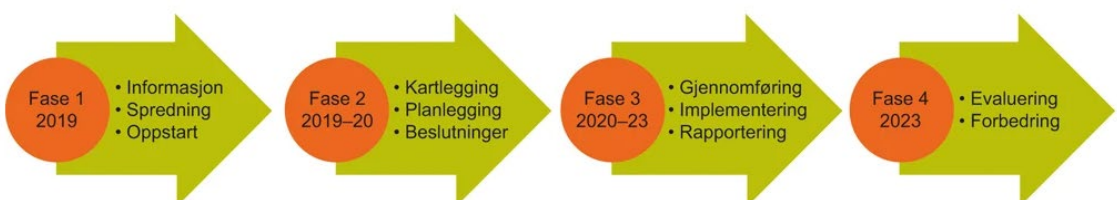
Utviklingsentrene har en aktiv rolle i det regionale støtteapparatet. Støtteapparatet i Vestfold og Telemark består av Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, KS og begge Utviklingsentrene i Vestfold og Telemark. Det regionale støtteapparatet har arrangert møter og nettverkssamlinger med kommuner i fylket for å bistå kommunene med å kartlegge og planlegge for hvordan reformen kan gjennomføres i praksis.

De fleste aktiviteter USHT arbeider med faller under Leve hele livet reformen og vil fortsette å være en del av satsingsområdene til USHT fremover mot 2023.

Aktiv med musikk

Prosjektet skal tilrettelegge for et tilbud om musikkterapi og musikkterapeutiske tiltak til beboere på sykehjem. Prosjektet er knyttet til «Leve hele livet»-reformen, spesielt under området «Aktivitet og fellesskap». Musikkaktiviteter kan gi gode rammer for fellesskap og tilhørighet, og musikken kan kommunisere godt med mennesker som har kognitiv svikt og/eller svekket talespråk. To aktuelle tiltak for prosjektet er kor og babysang. Det planlegges for pilot i Sandefjord kommune i prosjektperioden, og mulighet for en videreføring til andre kommuner. Prosjektet har oppstart våren 2021, og oppstart av aktivitetene er planlagt for høsten 2021, med forbehold om utviklingen av pandemien.

VEIEN VIDERE MOT 2021

I løpet av 2021 håper vi at vi igjen kan ha fysiske samlinger. Fysiske samlinger gir i større grad mulighet for erfaringsutveksling og drøfting av etiske og faglige utfordringer vi møter på i den daglige tjenesten.

2021 vil USHT fokusere på nasjonale satsingsområdene, ut i fra lokale behov. USHT vil også fortsette sin aktiv rolle i det regionale støtteapparatet til Leve hele livet sammen med Statsforvalteren og KS. USHT vil også videreføre flere av prosjektene som er beskrevet i årsmeldingen.

Foto: ©InsideCreativeHouse - stock.adobe.com

Følg oss på:

Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester - Vestfold | Facebook

E-mail: usht-vestfold@sandefjord.kommune.no

www.utviklingscenter.no

Sandefjord - Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjeneste

www.sandefjord.kommune.no